

ירושלמי שביעית ט

יוצא מוויקיטקסט ב־12 באוקטובר 2024

שביעית פרק ט: משנה • תוספתא • ירושלמי • בבלי

<< ירושלמי, מסכת שביעית, פרק ט >>

מתוך: ירושלמי שביעית ט א (עריכה)

משנה

מתניתין הפיגם והריבוזין השוטין והחלוגלגות כוסבר שבהרים וכוסבר שבנהרות וגרגים שבנהרות של אפר פטורין מן המעשרות ונלקחים מכל אדם בשביעית שאין כיוצא בו נשמר רבי יהודה אומר ספיחי חרדל מותרין שלא נחשדו עליהן עוברי עבירה ר"ש אומר כל הספיחים מותרין חוץ מספיחי כרוב שאין כיוצא בהן בירקות השדה וחכמים אומרים כל הספיחים אסורים:

גמרא

הפיגין והריבוזין כו'. סירוגין וחלגלוגות ומי גדול בחכמה ובשנים אצרכת לחבריא אמרין ניסק ונשאל לאילין דבית רבי סלקון מישאל ויצאת שפחה של בית רבי ואמרה להן הכניסו לשנים אמרין ייעול פלן קדמא ייעול פלן קדמאי שורין עללין קטעין קטעין אמרה להן מפני מה אתון נכנסין סירוגין סירוגין חד ר' הוה טעון פרפחוני' בגולתי' ונפלון מיניה אמרה ליה שפחה של בית ר' ר' נתפזרו חלוגלגותיך מהו כרפס שבנהרות רבי יוסי ב"ר אמר פיטרוסלינן ולמה לא תנינן הסיאה והאיזוב והקורנס עמהן שלא תאמר אלא נשמרים בחצר חייבין ואלו נשמרים בחצר פטורים

אלא אילו ואילו אם היו נשמרין בחצר חייבין ואילו נשמרים בגינה
חייבין ואילו נשמרים בגינה פטורין אלא אלו ואלו אם נשמרים
בגינה פטורין ולמה לא תנינן אלא אילין הוא שלא תאמר הואיל
ורוב המינין הללו נזרעים ובאין מן האיסור יהו אסורים לפום כן
צריך מימר מותרים

מהו שיהו אסורין משום ספיחים נשמענא מן הדא רבי יודא אומר
ספיחי חרדל מותרין שלא נחשדו עליהן עוברי עבירה ואלו הואיל
ולא נחשדו עליהן עוברי עבירה יהו מותרין עד כדון ירקו זרעו
אפשר מימר ירקו מותר זרעו לכ"ש ר"ש בן לקיש הוה בחיקוק
חמתוי מגלגלין בהדין חרדלא נפל מיניה והוא לא נסב ליה אמר
מאן דמייתי לי חרדלא אנא מורי כרבי יודא אמר רבי בא בר זבדי
הורי ר' חוניא דמן חוורין בבית חוורן כהדא דר' יודא עאל ר' יוחנן
ודרש כרבנן דהכאוכרבנן דתמן ר' אבא בר זמינא בשם ר' יצחק מן
קומי אילין תרתי מילינא נחית ליה ר' יוחנן מציפורין לטבריה אמר
מה אתיתן לי הדין דיינא סבא דאי אנא שרי והוא אסיר אנא אסיר
והוא שרי אמר רבי ווא אתא עובדא קומי רבי יוסי ובעי מיעבד
כרבי יוחנן כד שמע דרב ור' חנינא מתפלגין שרע מינה דאיתפלגון
שירי פתילי שירי מדורה שירי שמן שכבו בשבת מהו להדליקן בי"ט
רב ורבי חנינא תרוויהון אמרין אסור ור"י אמר מותר א"ר יודן קומי
רבי מנא מה מפכא לה גבי ביצה א"ל מן דאנן חמיין דרבנן מדמיא
לה הדא אמרה היא הדא היא הדא משום ארבע זקנים אמרו כל
הנאכל עירובו בראשון הרי הוא כבני עירו בשני רב הונא בשם רב
הלכה כארבע זקנים רב חסדא בעי מחלפא שיטתיה דרב תמן הוא
עבד לה שתי קדושות וכא הוא עביד לה קדושה אחת דאיתפלגון
שירי פתילה שירי מדורה שירי שמן שכבו בשבת מהו להדליק
בי"ט רב ור"ח תרוויהון אמרין אסור ור"י אמר מותר אמר ר' מנא
קומי ר' יודן מה אפכן לה פתילה גבי ביצה א"ל מן מה דאנן חמיין
רבנן מדמיין לה הדא אמרה היא הדא היא הדא: שאין כיוצא בהן

בירקות השדה. ומפני שאין כיוצא בהן בירקות השדה יהו אסורים
רבי חמא בר עוקבא בשם ר' יוסי ב"ר חנינא מפני שדרכן לגדל
אימהות ומפני שדרכן לגדל אימהות יהו אסורי' א"ר שמואל בר רב
יצחק כל הירק את יכול לעמוד עליו אם חדש הוא אם ישן הוא
ברם הכא שלא ילך ויביא מן האיסור ויאמר מן האימהות הבאתי
אין מחייבין אותו לעקור את הלוף בשביעית אבל מניחו כמו שהוא
אם צימח מוצאי שביעית מותר אין מחייבין אותו לעקור את הלוף
בשביעית אבל מניחו כמו שהוא אם צימח מוצאי שביעית מותר
אין מחייבין אותו לשרש הקורנס בשביעית אבל משקף בעלין אם
צמחו מוצאי שביעית מותר ולא נמצא מאבד אוכלי בהמה מאיליהן
הן אבודין ר"ש בן יוחי הוה עבר בשמיטתא וחמי חד מלקט
שביעית א"ל ולית אסור ולא ספיחין אינון א"ל ולא את הוא מתירן
א"ל ואין חבירי חלוקין עלי קרא עליו

[\(קבלת: ה\)](#) ופורץ גדר ישכנו נחש וכן הוות ליה.

ר"ש בן יוחי עביד טמיר במערתא תלת עשר שנין במערת חרובין
דתרומה עד שהעלה גופו חלודה לסוף תלת עשר שנין אמר לינה
נפיק חמי מה קלא עלמא נפיק ויתיב ליה על פומא דמערתא חמא
חד צייד צייד פרס מצודתי שמע ברת קלא אמרה דימוס
ואישתיזבא ציפור, אמר ציפור מבלעדי שמיא לא יבדא כ"ש בר
נשא כד חמא דשדכן מיליאי אמר ניחות ניחות בהדין דימוסין
דטבריא אמר צריכין אנו לעשות תקנה כמו שעשו אבותינו
הראשונים [\(בראשית לג, יח\)](#) ויחן את פני העיר שהיו עושין איטלוסן
ומוכרין בשוק אמר נידכי טבריא והוה נסב תורמסין ומקצץ ומקליק
וכל הן דהוה מיתא הוה טייף וסליק ליה מן לעיל חמתיה חד כותי
אמר לינא אזל מפלי בהדין סבא דיהודאי נסב חד מית אזל
ואטמריה הן דדכי אתא לגביה ר"ש בן יוחי א"ל לא דכית אתר פלן

איתא ואנא מפיק לך מן תמן צפה ר"ש בן יוחי ברוח הקודש שנתנו
שם אמר גזור אני עליך העליונים שירדו ועל התחתונים שיעלו וכן
הוית ליה מי עבר קומי מגדלא שמע קליה דספרא אמר הא בר יוחי
מדכי טבריא א"ל יבא עלי אם לא שמעתי שטבריא עתידה
להיטהר אפי' כן לא הימנין הוית מיד נעשה גל של עצמות:

מתוך: [ירושלמי שביעית ט ב](#) (עריכה)

הלכה ב משנה

שלוש ארצות לביעור יהודה ועבר הירדן והגליל ושלוש שלוש
ארצות לכל אחת ואחת גליל העליון וגליל התחתון והעמק מכפר
חנניא ולמעלן כל שאינו מגדל שקמין גליל העליון מכפר חנניא
ולמטן כל שהוא מגדל שקמין גליל התחתון ותחום טבריא העמק
וביהודא ההר והשפלה והעמק ושפלת לוד כשפלת הדרום וההר
שלה כהר המלך מבית חוורן עד הים מדינה אחת ולמה אמרו
שלוש ארצות שיהו אוכלין בכל אחת ואחת עד שיכלה האחרון
שבה ר"ש אומר לא אמרו שלוש ארצות אלא ביהודה ושאר כל
הארצות כהר המלך וכל הארצות כאחת לזיתים ולתמרים

הלכה ב גמרא

ולבהמתך ולחיה וגו' כל זמן שחיה אוכלת מן השדה הבהמה
אוכלתן מן הבית רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בר רבי חנניא
שיערו לומר אין החיה שבהר גדילה עמק ולא גדילה חיה שבעמק
בהר דיקליטיאנס אעיק לבני פנייס אמרין ליה אנן אזלין אמר ליה
סופיסטה לא אזלין לון ואין אזלון לון חזרון לון ואי בעית מבדקא
אייתי טביין ושלחון לארעא דרחיקא ובסוף אינון חזרון לאתריהון
עבד כן אייתי טביין וחפי קרנתייהו בכסף ושלחון לאפריקא ובסוף
תלתין שנין חזרו לאתריהון תני רשב"ג אומר סימן להרים מילין

לעמקים תמרים לנחלים קנים לשפילה שקמין ואע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר (דברי הימים ב א) ואת הארזים נתן כשקמים אשר בשפלה לרוב אית דבעי מימר למידת הדין אתמר ואית דבעי מימר לעגלה ערופה איתמר איזו עמק בגליל כגון בקעת גנוסר וחברותיה וכן כיוצא בהן איזה הר שביהודה זה הר המלך ושפלתו זו שפלת דרום ועמק שלו מעין גדי עד ירחו איזה הר שבעבר הירדן תני רשב"א אומר כגון הרי מכוור וגדור וכן כיוצא בהן ושפלתו חשבון וכל עריה אשר במישור דיבון ובמות בעל ובית בעל מעון וכן כיוצא בהן ועמק שלו בית הרים ובית נמר' וכן כיוצא בהן ובעמק בית הרים ובית נמרה וסוכות וצפון יתר ממלכת סיחון מלך האמורי אשר מלך בחשבון בית הרים בית רמתה בית נמרה בית נמרון סכות תרעלה צפון עמתו שפלה שבהר כהר והר שבשפלה כשפלה מן מה דתני הר והרו עמק ועמקו שפל ושפלתו הדא אמרה שפלה שבהר כהר והר שבשפלה כשפלה אמר ר"י מתני' אמרה כן וההר שלה כהר המלך מבית חורון ועד ים מדינה אחת פרא כורין אמר ר"י עוד היא יש בה הר ושפלה ועמק מבית חורון ועד אמאום הר מאמאום ועד לוד שפלה מלוד ועד הים עמק ניתני ארבע מעורבות מן תני אין בסוריא שלש ארצות איתא חמי אילין עמק שביהודא אינו אוכל עד הר יהודא ועמק שבגליל אוכל עד הר יהודא כל הארצות כאחת לזיתים ולתמרים תני אף לחרובים תני אוכלין על התמרים עד שיכלו מיריחו ועל הזיתים עד שיכלו ממרון ומגוש חלב

מתוך: [ירושלמי שביעית ט ג](#) (עריכה)

הלכה ג משנה

אוכלין על המוקפר אבל לא על השמור רבי יוסי אומר אף על השמור אוכלין על הטפחין ועל הדיפרא אבל לא על הסיתוונית רבי יהודה מתיר כל זמן שביכרו עד שיכלה הקיץ

הלכה ג גמרא

מתני' דר"ש כתיב (ויקרא כה) מן השדה תאכלו את תבואתה כל זמן שאת אוכל מן השדה את אוכל מה בבית כלה מן השדה כלה מן הבית מה טעמא דר"ש את הוא שגרמת לה שלא תאכל מתני' דרבי יוסי דתניא אין אוכלין על הטפחין שבעכו ר"י אמר אוכלין על הטפחין שבעכו אמר רבי יוסי הוינן סברין מימר מה פליגין רבי יוסי ורבנן בסיתוונות אבל בדפרין לא אשכח תני רבי יהודא מתיר בדפרון והן שבכרו עד שלא יכלה הקיץ

מתוך: [ירושלמי שביעית ט ד](#) (עריכה)

הלכה ד משנה

הכובש ג' כבשים בחבית אחת ר"א אומר אוכלין על הראשון ורבי יהושע אומר אף על האחרון רבן גמליאל אומר כל שכלה מינו בשדה יבער מינו מן הבית ר"ש אומר כל ירק אחת לביעור אוכלין ברוגילא עד שיכלו סגירות מבקעת בית נטופה

הלכה ד גמרא

מה טעמא דר"א הראשון נותן טעם באחרון מה טעמא דרבי יהושע האחרון נותן טעם בראשון וקשיא על דרבי יהושע ואין הראשון נותן טעם באחרון רבן גמליאל אומר כל שכלה מינו בשדה יבער מינו מן הבית תני והלכה כדבריו חזקיה אמר מכיון שהתחיל באוצר כמבוער הוא אתא עובדא קומי רבי יסא והורי כחזקיא לא דאנא סבר כוותיה אלא מן מה דאנן חמיין רבנן עבדין עובדא כוותיה רבי יצחק בר רדיפא הוה ליה עובדא אתא שאל לרבי ירמיה א"ל מה אריוותא קמך ואת שאל לתעליי אתא שאל לר' ירמיה

יאשיה א"ל חמי לך תלתא רחמין ואפקרה קומיהון קפודקאי
דציפורין שאלין לרבי אימי בגין דלית לאילן עמא רחים ולא שאל
שלם איך צורכה מיעבד א"ל כד תיחמון ריגלא צלילא דיהוין מפקון
לשוקא ומבקרין ליה וחזרין זכייין ביה רבי חגיי מפליג לה צלוחין
צלוחין רבי אליעזר מפליג לה צלוחין צלוחין רבי חזקיה סלק גבי
רבי ירמיה א"ל זכיתי בהן אוצרה א"ל צור לי אילין פריטייא גביך
א"ל הרי מקומן מושכר לי א"ל לא כן אפקרתן חזר זכיתה בהן

מתוך: [ירושלמי שביעית ט ה](#) (עריכה)

הלכה ה משנה

המלקט עשבים לחים עד שיבש המתוק והמגבב ביבש עד שתד
רביעה שנייה עלי קנים ועלי גפנים עד שישרו מאביהן והמגבב יבש
עד שתד רביעה שנייה ור"ע אומר בכולן עד שתד רביעה שנייה
כיוצא בו המשכיר בית לחבירו עד הגשמים עד שתד רביעה
שנייה המודר הנייה מחבירו עד הגשמים עד שתד רביעה שנייה
עד אימתי נכנסים עניים לפרדיסות עד שתד רביעה שנייה עד
אימתי נהנים ושורפים בקש ובתבן של שביעית עד שתד רביעה
שנייה

הלכה ה גמרא

ר' אבין בשם רבי יוחנן לית כאן עלי קנים אלא עלי גפנים עלי קנים
אין להם ביעור ותני כן עלי קנים ועלי האוג ועלי חרובים אין להן
ביעור מפני שאין מינן כלה ר"ז בעי אמר עד הגשם עד שירד גשם
אחר תמן תנינן האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין אמר
רבי יוסי ב"ר בון ר' בא בר ממל בעי אמר הרי עלי עץ מביא גיזר
אחד אמר רבי ליעזר מתני' אמרה כן שזה קרבן בפני עצמו וזה
קרבן בפ"ע דתנינן שנים בידן שני גזירי עצים תני רבי יוסי אומר כל

דבר שהוא תלוי ברביעה עד שתרד רביעה שנייה ושאינה תלוי ברביעה עד שיגיע זמנה של רביעה תני רשב"ג אומר שבעת ימים שירדו בהן גשמים ולא פסקו יש בהן כדי רביעה שנייה תני רבי חנינא בשם רשב"ג ולמה נקרא שמה רביעה שהיא רובעת את הארץ אמר רבי חנינא מכיון שתסרח מה שבשדה הותר מה שבבית תני ר' הושעיה אפי' לאחר ג' שנים אסור עד שיסרח תבן של שביעית אין שורין אותו בטיט שריין בטיט בטל והוא שגבלו תבן של שביעית אין נותנין אותו בכר נתנו בכר בטל והוא שישן עליו תבן של שביעית מה שיהא אסור משום ספיחים רבי לוי שאל לרבי בא בר זבדי ושרי אמר רבי זעירא ואנא דלא סמכית עלי אשתאלת לאילין דבית ברסנא ואמרין נהגין הוינא כנישין תבן מן ערובת שמיטתא וכד מחסרין מייתי מן שורייא אמר רבי ירמיה מתני' אמרה שהוא מותר דתני הצבועין והפטמון לוקחין מורסן מ"מ ואינו חושש סבר רבי ירמיה מימר אפילו מן החשוד א"ל רבי יוסי לא אמרו אלא בשאינו יודע אם חשוד הוא אם אינו חשוד הא דבר ברי שהוא חשוד אסור אמר רבי שמאי מתני' אמרה שהוא אסור דתנינן תמן ובשביעית ובכלאי הכרם והקדש אם יש בזרע ובעץ כדי ליתן טעם לא נמצא מאבד אוכלי בהמה תפתר באוכלי בהמה לאדם אמר רבי מנא תיפתר בקדושת שביעית בביעור ולית את שמע מינה כלום

מתוך: [ירושלמי שביעית טו](#) (עריכה)

הלכה ו משנה

מי שהיו לו פירות שביעית והגיע שעת הביעור מחלק מזון ג' סעודות לכל אחד ואחד והעניים אוכלין אחר הביעור אבל לא העשירים דברי רבי יהודא רבי יוסי אומר אחד עניים ואחד עשירים אוכלין אחר הביעור מי שהיו לו פירות שביעית שנפלו לו בירושה או שנתנו לו מתנה רבי ליעזר אומר ינתנו לאוכליהן

וחכמים אומרים אין החוטא נשכר אלא ימכרו לאוכליהן ודמיהן
יתחלקו לכל אדם האוכל מעיסת שביעית עד שלא הורמה חלתה
חייב מיתה

הלכה ו גמרא

מ"ט דרבי יודא (ויקרא כה) ואכלו אביוני עמך ויתרם מה טעמא
דרבי יוסי ואכלו אביוני עמך ויתרם תני ר"ש אומר עשירין אוכלין
מן האוצר אחר הביעור מ"ט דרבי שמעון ואכלו אביוני עמך עד
יתרם ר"ש בן לקיש אומר בפירות עבירה היא מתני' והתני המוצא
פירות עבירה אסור ליגע בהן שנייא היא מציאה שנייא היא שנפלו
לו על כרחו רבי יוחנן אמר בפירות היתר היא מתני' בהדא תנינן
ר"א אומר ינתנו לאוכלין ר"א דהוא שמותי דתנינן אוכלין פירות
שביעית בטובה ושלא בטובה כדברי ב"ש בהדא רבנן מתיבין ליה
שאין חוטא נשכר בשיטתו השיבוהו בשיטתך שאת אומר ינתנו
לאוכליהן שאין חוטא נשכר אמר רבי ביבי הורי רבי יוסי באילין
קונדסיא שילכו מעותיהן לים המלח רבי מנא שאל לרבי חזקיה
מהו מייכלא בפוניין לאשקלון א"ל אסור רבי חזקיה הוה קאים
בשוקא דקיסרין חמי חד טעון עלל מן איסורי הפך אפוי דלא
מחמיניה תני פרק כל כך למה כדי שיעשה מקומו הוכיח שמע רבי
יעקב בר אחא ואמר אמה דהן ילדת בר רבי יהושע בן לוי הוה
מפקיד לתלמידים לא תזבון לא ירק אלא מן גינתא דסיסרא קם
עימיה זכור לטוב א"ל איזיל אימא לרבך לית הדא גינתא דסיסרא
דיהודאי הות וקטלי' ונסביה מיניה אין בעיתא מחמרא על נפשך
אשתווי לחברך חד בר נש הוה חשיד על שמיטתא אמר לאיתתיה
אפקין חלתה א"ל ההוא גברא חשיד על שמיטתו ואת אמר אפקין
חלתה א"ל חלתה מדבר תורה שביעית מדרבן גמליאל וחביריו

About this digital edition

This e-book comes from the online library [Wikisource](https://wikisource.org)^[1]. This multilingual digital library, built by volunteers, is committed to developing a free accessible collection of publications of every kind: novels, poems, magazines, letters...

We distribute our books for free, starting from works not copyrighted or published under a free license. You are free to use our e-books for any purpose (including commercial exploitation), under the terms of the [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/)^[2] license or, at your choice, those of the [GNU FDL](https://www.gnu.org/licenses/fdl.html)^[3].

Wikisource is constantly looking for new members. During the realization of this book, it's possible that we made some errors. You can report them at [this page](#)^[4].

The following users contributed to this book:

- אור שפירא

1. [↑ https://wikisource.org](https://wikisource.org)

2. [↑ https://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](https://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)

3. [↑https://www.gnu.org/copyleft/fdl.html](https://www.gnu.org/copyleft/fdl.html)
4. [↑https://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium](https://wikisource.org/wiki/Wikisource:Scriptorium)